

UKRAYNA'DAKİ AHISKALILARIN TÜRKİYE'YE KABULÜ ÜZERİNE NOTLAR

 Hakan YERLİOĞLU

Ukrayna ve Rusya arasında devam eden savaşın ortasında kalarak hayatî tehlike altında bulunan Ahıska Türkleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 20 Mart 2015 tarihindeki Ukrayna ziyaretlerinde kendileri ile görüşmüş ve Cumhurbaşkanımızdan Ukrayna'daki Ahıska Türklerinin Türkiye'ye kabulünü talep etmişlerdir.

Bu talebi uygun gören Cumhurbaşkanımızın talimatı üzerine Başbakan Ahmet Davutoğlu başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, (2/7/1992 tarih ve 3835 sayılı **Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulü ve İskânına Dair Kanun'a** dayanarak) 27 Nisan 2015 tarih ve 2015/7668 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 2015 yılında 677 ailenin iskanlı göçmen olarak kabulüne karar verdi. Bu kararın uygulanması için Başbakanlık tarafından ilgili Bakanlıklara gerekli talimatlar verildi.

Ayrıca Ahıska Türklerini mevcut savaş ortamından en hızlı şekilde Türkiye'ye getirebilmek için öncelikle TOKİ tarafından yapıлып hemen teslim edilebilecek nitelikte olan konutların araştırması yapılmıştır. Çeşitli illerden yapılan teklifler incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda Ukrayna'daki Ahıska Türklerinin Erzincan'ın Üzümlü ve Bitlis'in Ahlat ilçelerinde yapılan TOKİ konutlarına yerleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Çeşitli bakanlıkların ortak çalışmaları ve ilgili Valilik ve Kaymakamlıklar tarafından yapılan hazırlıklar sonrasında ilk kabile 25 Aralık 2015 günü Erzincan'a ulaşmıştır. Türk Hava Yolları tarafından Ukrayna'dan özel olarak kaldırılan uçakla Erzincan'a getirilen Ahıska Türklerini Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan ve Erzincan protokolü çoşuklu bir törenle karşılamıştır.

1. İskânın dağılımı

Yapılan planlamaya göre gelecek olan aileler-

den 595'i Erzincan'ın Üzümlü ilçesine, 72 aile ise Bitlis'in Ahlat ilçesine yerleştirilecek. Bu dağılım tamamen eldeki hazır konut sayısına göre planlanmıştır. Şu ana kadar Üzümlü'ye 119 aile (toplam 463 kişi) yerleşmiş olup, diğer evlerin mefruşat hazırlıkları ise devam etmektedir. 2016 sonbaharına kadar Erzincan'daki iskânın tamamlanması planlanmaktadır.

Bitlis-Ahlat'ta da evlerin tefriş hazırlıkları devam etmekte olup, bahar ayları ile birlikte başlayacak iskanın 2016 yılı içinde tamamlanması planlanmıştır. (Ahlat'ta ilâve konut yapılarak konut sayısının artırılmasının düşünüldüğü, bu mümkün olursa daha fazla Ahıska Türkünü iskan etme düşüncesinin de olduğu ifade edilmektedir.)

2. Konutlar

Özellikle Üzümlü ilçesinde yapılmış olan konutların dubleks olması ve eşyalı olarak sunulması kamuoyunda oldukça dikkat çekmiştir. Yapılan incelemede Üzümlü'deki konutların 289'unun dubleks konut, 306 adetinin ise (2+1 ve 3+1 olmak üzere) apartman dairesi olduğu öğrenilmiştir. Ahlat'taki 72 konutun tamamı ise 45 m²'lik stüdyo apartman dairesi tipindedir. Bu özelliği ile Ahlat'a özellikle küçük, çekirdek ailelerin yerleştirilmesinin gündemde olduğu belirtilmiştir.

Bu konutlar kamuoyunda bilindiği gibi tamamen ücretsiz olarak verilmemiştir. Geri ödemeli olarak verilen konutlarda toplam 20 yıl vade öngörülmüş olup, bunun ilk 5 yılında ödeme yapılmayacak, sonraki 15 yılda ise senede bir taksit olmak üzere geri ödenecektir. Bina bedelleri faizsiz olarak ödenecektir.

3. İstihdam

Üzümlü'ye iskân edilenler arasında yapılan araştırmada gelenlerin arasında doktor, mühendis, öğretmen, elektrik kaynakçısı gibi değişik meslekten insanların olduğu görülmektedir. Çalışmak isteyenler için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çalışma izinlerinin ivedilikle çıkarılacağı ifade edilmektedir. Özellikle elektrik kaynakçılarının Erzincan Organize Sanayisindeki fabrikalar tarafından talep edildiği bildirilmiştir. Ayrıca Üzümlü Kaymakamlığı'nın hayvancılık için ahır yapımı ya da sebze üretimi için sera yapılmak üzere yaklaşık 190.000 m2 devlet hazinesi arazi üzerinde çalıştığı öğrenilmiştir.

Ahlat ilçesinde de tarım ve hizmetler sektöründe istihdam imkanlarının bulunduğu, bazı yerel işadamlarının da özellikle Ahıska Türklerine iş verme taahhüdünde bulunduğu öğrenilmiştir.

4. Vatandaşlık

Vatandaşlık işlemlerinin yaklaşık 6 aylık bir süre alabileceği, bu sürede ise Yabancı Kimlik Numarası (YKN) ile eğitim, sağlık, çalışma gibi sorunların giderileceği belirtilmektedir.

5. Eğitim

Üzümlü'ye ilk gelen 463 kişilik katilede bulunan 109 öğrenci Üzümlü'de eğitim ve öğretime başlayacaktır. Şu anda Latin harfleri ile okumayazma öğretilen ilk ve ortaokul öğrencileri Şubat ayındaki ikinci eğitim-öğretim yarıyılında yaşatları ile birlikte aynı okullarda eğitime başlayacaktır. Lise öğrencileri ise (Milli Eğitim Bakanlığının mevzuatı gereği) 2016-2017 eğitim-öğretim yılı başında (Eylül ayında) eğitime başlayacaklar, o zamana kadar da yaygın eğitim kursları ile bu zaman kaybının kapatılması sağlanacaktır.

6. Uyum eğitimleri

Üzümlü'ye gelen Ahıska Türklerine; Türkiye

Cumhuriyeti'nin anayasal, hukuki ve coğrafi özellikleri, Türk devlet yapısı, temel kamu hizmetleri ve bu hizmetleri veren kurumların tanıtıldığı 3 günlük bir Uyum Eğitimi verilmiştir.

7. Mahallî kamu idaresinin yaklaşımı

Ahıska Türklerinin gelmeye başladığı Üzümlü'de, kamu görevlilerinin (özellikle Vali ve Kaymakamın) Ahıska Türkleri konusunda bilgili ve ilgili oldukları, evlerin hazırlanması, tefrişi, eğitim, sağlık, iaşe, istihdam ve diğer konularda oldukça istekli ve gayretli oldukları görülmektedir. Ahlat'ta da ilçe Kaymakamının konuya ilgili ve hassas olduğu gözlenmektedir.

8. Mahallî halkın yaklaşımı

Üzümlü (eski adıyla Cimin) Kuzeydoğu Anadolu Türk kültürünün canlı olarak yaşadığı bir ilçedir. Üzümlü'de ilk önce şüphe ile yaklaşılan Ahıska Türklerinin yerli halkın dil, kültür, inanç, gelenek ve görenekleri ile benzerliğinin çok olduğu anlaşılınca hızlı bir kaynaşma olduğu, komşuluk ilişkilerinin kurulmaya başlandığı, yerli halkın çeşitli bağış, yardım ve hediyelerle yeni komşularını bağrına bastığı ifade edilmektedir.

Ahlat ilçesinin de Türklerin Anadolu'ya giriş kapısı niteliğinde olduğu bilinmektedir. Yıllar boyunca iskân edilen Çerkez, Karapapak gibi farklı gruplara ev sahipliği yaptığı ve önceki dönemlerde buraya iskân edilen bu grupların Ahıska Türklerinin ilçelerine gelecek olmasından büyük memnuniyet duyduğu belirtilmektedir. Bilindiği üzere Ahlat'a konum olarak oldukça yakın olan Muş iline bağlı Bulanık ilçesi de önceki göçlerde Ahıskalı muhacirlerin iskan edildiği ilçelerdendir.